

SAMÞYKKT

um fráveitur og roþrær í Grímsnes- og Grafningshreppi.

I. KAFLI

Almennt.

1. gr.

Samþykkt þessi gildir um fráveitur og roþrær í Grímsnes- og Grafningshreppi eins og hún er skilgreind í 3. tölul. 1. mgr. 3. gr. laga nr. 9/2009, um uppbyggingu og rekstur fráveitna, og nær til allra fasteigna, íbúðarhúsnæðis, frístundahúsa, stofnana og atvinnustarfsemi í sveitarfélaginu. Samþykktin nær til allra fráveitna, þar með talið allra mannvirkja sem reist eru til meðhöndlunar eða flutnings á frárennsli, s.s. roþróa, set- og sandskilja, fellitanka og olíu- og fitugildra.

Kröfur um söfnun, hreinsun og losun frárennslis byggjast á lögum nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir, lögum nr. 9/2009 um uppbyggingu og rekstur fráveitna og reglugerðum um fráveitur og skólp, um meðhöndlun seyr, um varnir gegn mengun vatns og um varnir gegn mengun grunnvatns.

Samkvæmt lögum nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir hefur heilbrigðisnefnd Suðurlands eftirlit með framkvæmd verkefna samkvæmt þessari samþykkt.

Sveitarstjórn heldur skrá yfir hreinsivirki, svo sem roþrær, siturlagnir og settanka og færir staðsetningu þeirra í skipulagsgögn sveitarfélagsins. Sveitarstjórn er heimilt að fela öðrum framkvæmd verkefna samkvæmt þessari samþykkt. Þannig hefur sveitarstjórn falið Umhverfis- og tæknisviði uppsveita bs. að standa að hreinsun, verkun og förgun seyr skv. auglýsingu um staðfestingu samþykktar fyrir byggðasamlagið Umhverfis- og tæknisvið uppsveita bs., nr. 35/2022. Þeir aðilar sem sjá um hirðu og meðhöndlun seyr skulu hafa til þess tilskilin starfsleyfi í samræmi við reglugerð nr. 550/2018 um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit og reglugerð nr. 799/1999 um meðhöndlun seyr. Jafnframt skal losunar- og hreinsitækni vera í samræmi við reglur heilbrigðisnefndar.

2. gr.

Markmið samþykktar þessarar er að:

- a. skýra skyldur sveitarfélagsins og notenda hvað varðar fráveitumál og fráveituframkvæmdir,
- b. tryggja uppbyggingu og starfrækslu fráveitna þannig að frárennsli valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið,
- c. skýra réttindi og skyldur eigenda og notenda fráveitna og
- d. stuðla að hagkvæmni í uppbyggingu og starfrækslu fráveitna.

II. KAFLI

Fráveitur.

3. gr.

Grímsnes- og Grafningshreppur ber ábyrgð á uppbyggingu fráveitna í sveitarfélaginu í samræmi við 1. mgr. 4. gr. laga nr. 9/2009 um uppbyggingu og rekstur fráveitna.

Grímsnes- og Grafningshreppur starfrækir fráveitur í þéttbýlinu á Borg og í Ásborgum. Sveitarsjóður kostar rekstur fráveitna sveitarfélagsins og framkvæmdir við þær.

Sveitarfélagið sér um lagningu og viðhald allra fráveitulagna, þ.e. stofnlagna, safnkerfa og fráveitutenginga. Sveitarstjórn ákveður framkvæmdir við fráveitur og veitir árlega fé á fjárhagsáætlun sveitasjóðs til reksturs og framkvæmda við þær. Sveitarfélagið getur tekið að sér fráveitu á öðrum svæðum í sveitarfélaginu í samræmi við 1. mgr. 4. gr. laga nr. 9/2009 um uppbyggingu og rekstur fráveitna. Sveitarstjórn eða félagi í eigu sveitarfélaga er heimilt að gera þjónustusamninga við einkaaðila um rekstur fráveitu sveitarfélagsins, að hluta til eða öllu leyti.

Sveitarstjórn er heimilt að fela stofnun eða félagi sem að meiri hluta er í eigu sveitarfélaga skyldur sínar og réttindi hvað varðar uppbyggingu, rekstur og eignarhald fráveitna samkvæmt 6. gr. laga nr. 9/2009 um uppbyggingu og rekstur fráveitna.

4. gr.

Fráveitur veita frárennsli sem getur verið húsaskólp, iðnaðarskólp, ofanvatn, frárennslisvatn hitaveitu, kælivatn og ræsisvatn um fráveitulagnir frá byggð til hreinsivirkis.

Einföld fráveita veitir skólpi og ofanvatni saman í einni fráveitulögn en tvöföld fráveita veitir skólpi og ofanvatni í tveimur aðskildum fráveitulögnum.

Sveitarsjóður er eigandi fráveitna sveitarfélagsins að heimæðum húseigna. Óheimilt er að leggja fráveitulögn í aðalfráveitu nema með leyfi sveitarstjórnar og er mönnum skylt að lúta í einu og öllu fyrirmælum um gerð og legu fráveitna.

5. gr.

Þar sem fráveita sveitarfélagsins nær til skal húseigendum séð fyrir tengingu frá fráveitukerfi að heimæð húseigna. Þar sem fráveitan liggur um lóðir skal séð fyrir tengigrein á holræsalögn.

Framkvæmdasvið sveitarfélagsins, undir yfirstjórn sveitarstjórnar, eða sá aðili sem falin hefur verið framkvæmd og rekstur fráveitna, ákveður legu götuholræsa og tengigreina. Heimilt er sveitarstjóra að fela sérstökum umsjónarmanni yfirstjórn fráveitukerfisins.

6. gr.

Húseigendum sem eiga húseignir við vegi eða opin svæði þar sem fráveita sveitarfélagsins liggur er skylt að annast, á sinn kostnað, lagningu og viðhald heimæða fyrir frárennsli að tengingu við fráveitukerfi. Lagnirnar skulu tengjast lögnum fráveitu á þeim stað og með þeirri hæðarsetningu sem sveitarfélagið tilgreinir. Þegar lögð er tvöföld fráveita skulu húseigendur halda skólpi aðskildu frá ofanvatni og bakrennslisvatni hitaveitu. Að öðru leyti gilda ákvæði laga nr. 9/2009 um uppbyggingu og rekstur fráveitna, reglugerðar nr. 798/1999 um fráveitur og skólp og reglugerðar nr. 799/1999 um meðhöndlun seyru.

7. gr.

Þegar ekki er unnt að ná nægilegum halla á frárennslislögn húseignar að fráveitu sveitarfélagsins skal húseigandi leiða frárennsli frá húseigninni að stöku hreinsivirki, svo sem rotþró með siturlögn eða safnbrunni, þannig staðsettu að hægt sé að veita frárennsli frá hreinsivirkinu í fráveitu sveitarfélagsins. Hafi fráveita ekki verið komin þegar húseign var byggð skal húseigandi kosta og tengja fráveitu húseignar sinnar við fráveitu sveitarfélagsins eftir að hún hefur verið lögð.

III. KAFLI

Uppsetning og framkvæmd fráveitna og rotþróa eða annarra hreinsivirkja.

8. gr.

Þar sem fráveita sveitarfélagsins nær ekki til skulu húseigendur leiða frárennsli húsa um hreinsivirki. Kerfisbundin söfnun og sameiginlegt hreinsivirki skal þó vera á svæðum sem falla undir 2. og 3. mgr. 4. gr. laga nr. 9/2009 um uppbyggingu og rekstur fráveitna. Enn fremur skal sveitarstjórn setja ákvæði um safnkerfi og sameiginlegt hreinsivirki inn í deiliskipulag þar sem það á við. Húseigandi kostar niðursetningu og annan frágang hreinsivirkis, svo sem rotþróu með siturlögn og lagna svo og viðhald þeirra en sveitastjórn getur sett sérstakar reglur um stuðning við framkvæmdirnar. Rotþró með siturlögn og önnur hreinsivirki skulu samþykkt af byggingarfulltrúa. Gerð og hönnunarforsendur rotþróar er háð samþykki heilbrigðisnefndar og skulu vera í samræmi við leiðbeiningar Umhverfis- og orkustofnunar.

Hverja rotþró og önnur hreinsivirki skal hreinsa og losa eftir þörfum samkvæmt nánari ákvæðum samþykktar þessarar. Hreinsun fer fram á vegum Grímsnes- og Grafningsshrepps og annast Umhverfis- og tæknisvið uppsveita bs. hreinsun auk verkunar og förgunar seyrur og skal heilbrigðisnefnd hafa eftirlit með framkvæmd verkþátta. Sveitarstjórn er heimilt að fela öðrum aðilum meðhöndlun seyrur og framkvæmd hreinsunar. Meðhöndlun seyrur er háð starfsleyfi heilbrigðisnefndar í samræmi við ákvæði reglugerðar nr. 550/2018 um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnareftirlit. Farga skal seyrur á viðurkenndum förgunarstað. Ef nýta á seyrur þarf samþykki heilbrigðisnefndar Suðurlands hverju sinni.

9. gr.

Begar tengja skal heimæð húseigna við fráveitu sveitarfélagsins eða veita frárennsli frá þeim um hreinsivirki, svo sem rotþró með siturlögn, skal tilkynna það til byggingarfulltrúa sveitarfélagsins á þar til gerðum eyðublaðum. Umsóknir skulu undirritaðar af húseigendum eða fullgildum umboðsmönnum þeirra. Sé þörf á er umsjónaraðila fráveitu heimilt að óska eftir teikningum af fráveitulögnum húsa og lóða og fráveitum frá húseignum sem tengja á fráveitu sveitarfélagsins, ásamt teikningum sem sýna gerð hreinsivirkis, stærð og staðsetningu þess og hreinsun í viðtaka auk teikninga af fráveitulögnum húsa og lóða. Hreinsivirki skal valinn þannig staður að auðvelt sé að komast að því með tæki til hreinsunar.

10. gr.

Teikningar skulu fylgja almennum reglum um hönnun fráveitulagna í húsum, sbr. byggingarreglugerð og byggingarskilmála. Allt efni skal standast kröfur um efni og vinnu sem gerðar eru á hverjum tíma.

11. gr.

Byggingareftirlit sveitarfélagsins skal hafa eftirlit með því að fráveitulagnir frá húseignum séu lagðar samkvæmt samþykktum teikningum. Áður en lagnir eru huldar skal einnig taka út og viðurkenna fráveitu frá húseignum og tengingar þeirra við fráveitu sveitarfélagsins eða rotþrær.

12. gr.

Eigendum fasteigna er skylt að hlíta því að lagnir fráveitu sveitarfélagsins séu lagðar um lóðir þeirra eða lönd og fram fari á þeim nauðsynlegt viðhald og hreinsun. Sveitarfélaginu er skylt að halda raski í lágmarki og ganga snrytilega um og færa allt til fyrra horfs eins og við verður komið.

13. gr.

Húseigendum er skylt að halda vel við fráveitulögnum húseigna sinna og gæta þess að þær stíflist ekki.

Óheimilt er að láta í fráveitu sveitarfélagsins olíur, bensín, lífræn leysiefni, önnur spilliefni eða annað það sem skemmt getur eða truflað rekstur fráveitukerfisins eða skaðað viðtaka.

Eigendum húseigna sem skylt er að hafa fitu- eða olíugildru á fráveitu bera ábyrgð á að slíkum búnaði sé komið fyrir og viðhaldið. Olíugildru skal a.m.k. setja við bifreiðaverkstæði og aðra sambærilega mengandi starfsemi. Fitugildrur skulu vera á fráveitum stóreldhúsa.

Um mengunarvarnir fer að öðru leyti samkvæmt ákvæðum laga nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir og reglugerða settra samkvæmt þeim, svo og starfsleyfum.

Iðnaðarskólp sem veitt er í fráveitu sveitarfélagsins skal forhreinsað og getur sveitarfélagið sett fram viðmiðunarmörk vegna þess til að tryggja að tilskilin markmið náist, sbr. lið C í viðauka I með reglugerð nr. 798/1999 um fráveitur og skólp.

14. gr.

Þar sem hætta er á að fráveituvatn frá fráveitu sveitarfélagsins flæði til baka um frárennislagnir frá húsum vegna vatnsborðsriss af völdum ofanvatns eða öðrum orsökum skulu húseigendur koma fyrir sjálfvirkum flóðlokum við gólfniðurföll.

IV. KAFLI

Gjaldtaka.

15. gr.

Sveitarfélagið skal innheimta stofngjald fyrir tengingu við fráveitukerfi sveitarfélagsins. Gjaldið skal miðað við gerð, stærð og lengd tenginga. Heimilt er sveitarfélaginu að innheimta með tengigjaldi hlutdeild í stofnkostnaði við aðliggjandi fráveitukerfi, þó ekki kostnaði vegna stofnlagna nema þær gegni jafnframt hlutverki safnkerfa. Gjaldið og gjalddagi þess skal ákveðið í gjaldskrá samkvæmt 15. gr. laga nr. 9/2009 um uppbyggingu og rekstur fráveitna sem sveitarstjórn setur og lætur birta í B-deild Stjórnartíðinda í samræmi við ákvæði laga nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir.

16. gr.

Af þeim fasteignum í Grímsnes- og Grafningshreppi sem liggja við vegi, götur eða opin svæði sem tengdar eru eða munu tengjast fráveitu sveitarfélagsins skal árlega greiða fráveitugjald og skal því varið til þess að standa straum af kostnaði við fráveitu sveitarfélagsins. Álagningarstofn fráveitugjalds skal vera fasteignamat húsa, mannvirkja, lóða og landa, samkvæmt lögum um skráningu og mat fasteigna nr. 6/2001 og samkvæmt lögum nr. 9/2009 um uppbyggingu og rekstur fráveitna. Sé ekkert mannvirki á lóð greiðist ekki fráveitugjald.

Þar sem frárennsli er veitt frá atvinnustarfsemi eða vegna annars en venjulegra heimilisnota í fráveitukerfi sveitarfélagsins er heimilt að innheimta gjald vegna hreinsunar miðað við innrennsli vatns samkvæmt mæli. Sé vatn notað til framleiðslu þannig að því sé ekki veitt í fráveitukerfi skal notandi mæla notkun þess. Sú notkun skal dregin frá innmældu magni við útreikning á gjaldi. Verði mælingu ekki við komið skulu aðilar meta vatnsnotkun til frádráttar á innmældu vatnsmagni.

17. gr.

Seyruhreinsunargjald greiðist af skráðum eiganda fasteignar ef um eignarlóð er að ræða en af leigutaka ef um leigulóð er að ræða og bera þessir aðilar ábyrgð á greiðslu gjaldsins. Gjald þetta skal ákveðið með sérstakri gjaldskrá í samræmi við ákvæði laga nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir, sbr. og ákvæði 23. gr. laga nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs. Sveitarstjórn setur og lætur birta gjaldskrána í B-deild Stjórnartíðinda.

Fráveitugjaldi og tengigjaldi ásamt innheimtukostnaði og vöxtum fylgir lögveðsréttur í fasteigninni í tvö ár frá gjalddaga. Lögveð þetta gengur fyrir eldri sem yngri samnings- og aðfararveðum og yngri lögveðum. Ef hús brennur eftir að fráveitugjald eða heimæðargjald gjaldfellur er sami forgangsréttur í brunabótafjárhæð fasteignarinnar.

18. gr.

Sveitarstjórn er heimilt að nýta sér heimild í V. kafla laga nr. 9/2009 um uppbyggingu og rekstur fráveitna til að lækka eða fella niður gjöld samkvæmt þessum lögum hjá tekjulágum elli- og örorkulífeyrisþegum samkvæmt reglum sem sveitarstjórn setur.

19. gr.

Fyrir hreinsun og tæmingu á rotþró og förgun seyrur skal húseigandi greiða árlegt seyrugreinsunargjald sem standa skal undir kostnaði við verkið. Gjald þetta skal ákveðið með sérstakri gjaldskrá í samræmi við ákvæði laga nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir, sbr. og ákvæði 23. gr. laga nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs. Sveitarstjórn setur og lætur birta gjaldskrána í B-deild Stjórnartíðinda. Seyrugreinsunargjald skal innheimt á sama hátt og fasteignagjöld til sveitarsjóðs Grímsnes- og Grafningshrepps. Heimilt er að innheimta aukagjald af þeim húseignum þar sem um óvenjumikinn kostnað er að ræða við hreinsun og tæmingu, svo sem vegna barkalengdar, endurkomu o.s.frv., eða þegar um sérstaka rotþró við útihús er að ræða. Gjald þetta má þó aldrei vera hærra en svo að nemi sannanlegum kostnaði við verkið.

Umhverfis- og tæknisvið uppsveita bs. annast alla meðhöndlun seyrur í sveitarfélaginu, þ.e. seyrulosun úr rotþró, ásamt flutningi, verkun og afsetningu. Heilbrigðisnefnd Suðurlands annast eftirlit með starfseminni. Sveitarstjórn er heimilt að fela öðrum aðilum meðhöndlun seyrur. Meðhöndlun seyrur er háð starfsleyfi heilbrigðisnefndar í samræmi við ákvæði reglugerðar nr. 550/2018 um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit.

V. KAFLI

Hreinsun seyrur og setefna.

20. gr.

Hreinsun seyrur og setefna skal að öllu jöfnu framkvæmd þriðja hvert ár við heimili og fimmta hvert ár við frístundahús. Rotþrær fyrirtækja og annarra fasteigna en íbúðar- og frístundahúsa sem greiða rotþróargjald eru hreinsaðar á þriggja ára fresti. Umhverfis- og tæknisvið uppsveita bs. hefur yfirstjórn með verkinu og skal vera tengiliður og sjá um samskipti við þá aðila sem annast verkefnið á hverjum tíma, í samráði við heilbrigðisnefnd Suðurlands.

21. gr.

Umhverfis- og tæknisvið uppsveita bs. sendir út tilkynningu árlega um hvenær seyrugreinsun fari fram. Sérhverjum húsráðanda er skylt að sjá til þess að aðgengi fyrir hreinsunaraðila sé gott að hreinsivirkjum, þar með talið rotþró og settönkum. Heimil er notkun viðurkenndra gerla og ensíma til að auka virkni rotþróa.

VI. KAFLI

Málsmeðferð og gildistaka.

22. gr.

Heimilt er að kæra stjórnvaldsákvæðanir samkvæmt samþykkt þessari til úrskurðarnefndar umhverfis- og auðlindamála, sbr. XVIII. kafla laga nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir.

Hafi íbúar fram að færa kvörtun vegna fráveitumála eða seyrurhírðu skal koma henni á framfæri við fulltrúa sveitarfélagsins, Umhverfis- og tæknisvið uppsveita bs eða Heilbrigðiseftirlit Suðurlands.

23. gr.

Um brot á samþykkt þessari fer samkvæmt lögum nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir og lögum nr. 9/2009 um uppbyggingu og rekstur fráveitna.

24. gr.

Samþykkt þessi var samin af sveitarstjórn Grímsnes- og Grafningshrepps og samþykkt 15. desember 2025. Samþykktin staðfestist hér með skv. 59. gr. laga nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir, ákvæðum 2. mgr. 8. gr. laga nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs og samkvæmt 10. mgr. 4. gr. laga nr. 9/2009 um uppbyggingu og rekstur fráveitna og öðlast þegar gildi. Frá sama tíma fellur úr gildi samþykkt nr. 885/2021 um fráveitur í Grímsnes- og Grafningshreppi.

Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytinu, 19. desember 2025.

F. h. r.

Erla Arnardóttir.

Trausti Ágúst Hermannsson.

B deild - Útgáfudagur: 30. desember 2025